

Kråkerøy Menighetsblad

NR. 3 - HØSTEN 2017. ÅRGANG 62

SOMMERENS HØYDEPUNKT!

Les mer på s. 4-7

INNHold:

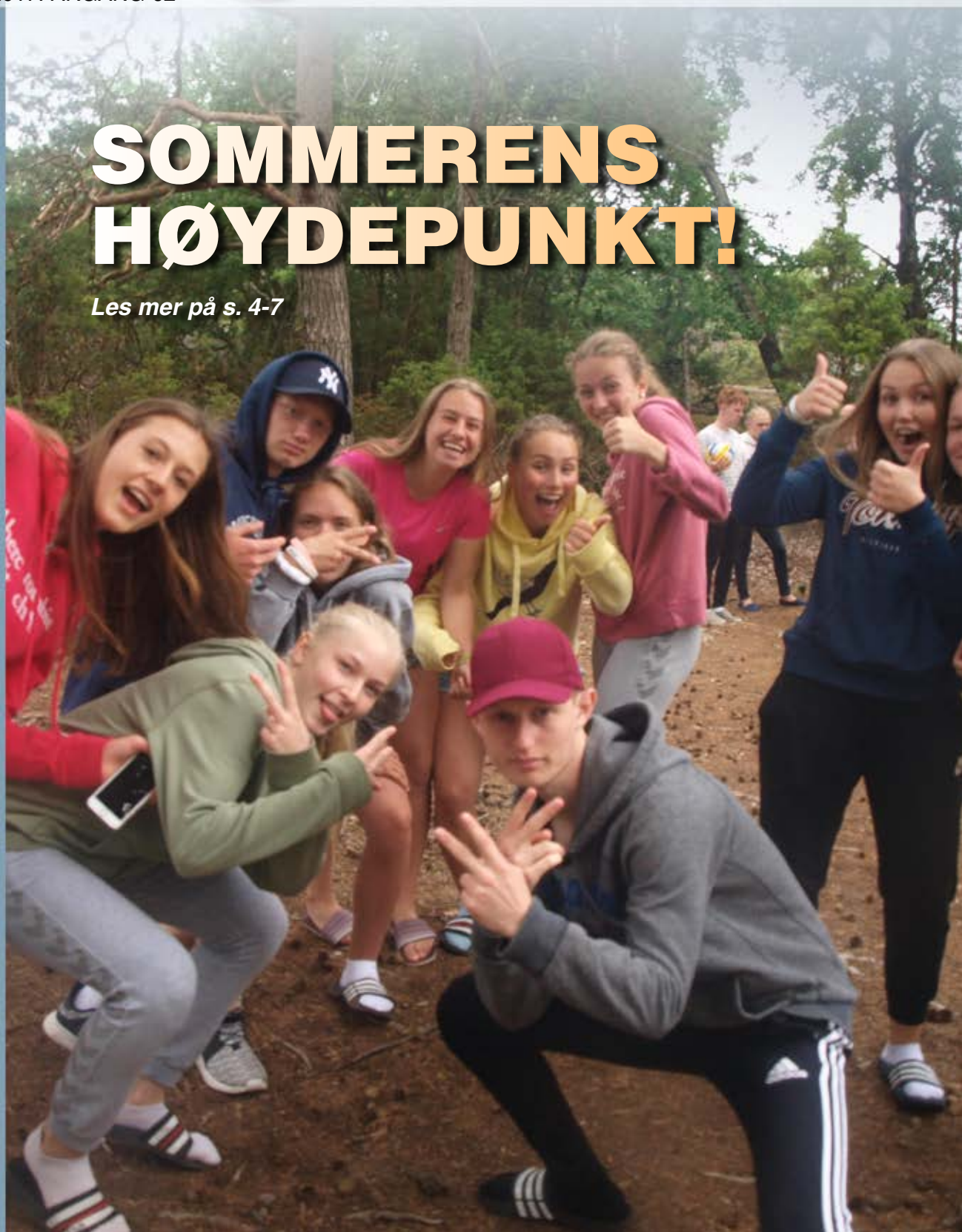
Tegn til tale, s. 8

Da reformasjonen
kom til Norge,
s. 10-11

4-åringene fikk
sin kirkebok,
s. 12

KRÅKERØY MENIGHET

– domkirkens prosti
i Borg bispedømme

Kråkerøy Menighetsblad:

utgis av Kråkerøy Menighet
4 ganger i året.

Redaktør:

Tormod Torp
Mobil: 91 68 13 95
E-post: toto11@online.no
tormod.torp@icloud.com

I redaksjonen:

Steinar Ekvik
Anne Karin Andersen

Adresse:

Kråkerøyveien 148,
1675 Kråkerøy

Telefon:

Tlf. 69 95 98 00

Kontonnr:

0530.26.62500

På nett:

kirkendin.no

E-post:

toto11@online.no

Forsidefoto:

Anne Karin Andersen

Opplag: 4130

Grafisk formgivning:

Sidsel Kristiansen

Trykk:

Møklegaard Trykkeri AS

Menighetens ansatte:

Daglig leder:
Linda Gjemsø
Tlf. 69 95 98 31
E-post:
ligj@fredrikstad.kirken.no

Sogneprest:
Steinar Ekvik
Tlf. 69 95 98 32
E-post:
stei@fredrikstad.kirken.no

Kapellan:
Ole A. Hauglum
Tlf. 69 95 98 33
E-post:
oleh@fredrikstad.kirken.no

Kateket:
Christopher Peattie
Tlf. 69 95 98 36
E-post:
chpe@fredrikstad.kirken.no

Menighetspedagog:
Hanne Holm
Tlf. 69 95 98 35
E-post:
hasv@fredrikstad.kirken.no

Kantor:
Unn Birgitte Van der Hagen
Tlf. 69 95 98 34
E-post:
ubvh@fredrikstad.kirken.no

Gravlundsformann:
Kjell Brevik
Tlf. arbeid: 95 91 47 53

Kirketjener:
Geir Tvette
Tlf. 69 95 98 37
E-post:
geitve@fredrikstad.kirken.no

Menigheten på nett:

www.fredrikstad.kirken.no/kråkerøy

Menighets- informasjon:

Menighetskontoret:

Post- og besøksadresse:
Kråkerøyveien 148,
1675 Kråkerøy

Kirkens servicetorg:

Tlf. 69 95 98 00

Givertjeneste til Kråkerøy
Menighet – konto:
1040 61 01377

**Nye åpningstider på
kirkekontoret fra 1.1.2017:**
Tirsdag – torsdag og fredag:
kl 09.00 – 12.00
Onsdag: kl 09.00 – 14.00

Gravlundskontoret:

Post- og besøksadresse:
Kråkerøyveien 148,
1675 Kråkerøy
Mobil: 95 91 47 53

Menighetssenteret:

Du kan bidra til menighets-
senteret ved å støtte
Givertjenesten:
konto nr. 1638.06.14638
Kråkerøy Menighet.
Ønsker du å leie senteret til
jubileum, dåpsfest, minne-
samvær osv, ta kontakt med
menighetskontoret på telefon
69 95 98 31.

Gave til Menighetsbladet:

Ønsker du å bidra til en gave
til Kråkerøy Menighetsblad,
kan dette gjøres til konto:
0530.26.62500

Redaktørens hjørne

Tormod Torp,
redaktør

OM Å GI RÅD.

De fleste mennesker har opplevd situa-
sjoner hvor de enten trengte å be om råd,
eller kjente trang til å gi råd. Det er en
helt vanlig foreteelse, både i familier og i
samfunn. Ofte er det jo slik at gode råd,
fra mennesker med erfaring, til mennesker
med liten erfaring, blir oppfattet som nyt-
tige, og derfor blir til gagn. Men det finnes
også situasjoner hvor rådene kommer uten
at noen har bedt om det, rett og slett fordi
rådgiveren føler behov for å øse av sin
egen «enorme erfaring og kunnskap», men
uten å ha satt seg grundig nok inn i om
den han vil gi råd, egentlig har noe motiv
for å ta imot rådet. Da kan resultatet bli
noe ganske annet enn den ivrige rådgiver
hadde tenkt seg.

Martin Luther var en person som ga
mange råd til de forskjelligste mennesker.
Mange ba ham om råd, og fikk som oftest
gode og nyttige råd, basert på Luthers eget

omfattende erfaringsgrunnlag. Men etter
hvert som hans profetiske selvbevissthet
utviklet seg, kunne han også gi fra seg råd
som fikk alt annet enn gode virkninger.
For eksempel kan vi nevne de sakrament-
drøftelsene han hadde med Ulrik Zwingli
og de sørtyske reformasjonskreftene.
Luther kom ikke til samtale som om
han sto på like fot med sine samtalepartne-
re. Derfor ble heller ikke samtale særlig
fruktbar. Etter at det hele var over, uten
enighet, kom Zwingli til Luther, rakte
frem hånden og ba om hans vennskap.
Luthers råd kom kontant: «Be Gud om
forståelse!» Det ble ikke noe vennskapelig
håndtrykk, men tvertimot skapte Luther
med sitt råd en større avstand og skarpere
grenser mellom seg og andre. Luthers råd
fikk jo verdenshistoriske følger i den ufor-
sonlige konfesjonalisme som kom i kjøl-
vannet av diskusjonsstridighetene.

Men vi kan også tenke på mange lokale og
famiiliære situasjoner, hvor yngre mennes-
ker, med behov for å utvikle egen identi-
tet, får sterke og sikkert velmente råd fra
sine foreldre, besteforeldre, enn si sviger-
foreldre, tredd ned over hodet, helt uten
at de har bedt om det eller ønsket det på
noen måte. Råd om hva de bør gjøre eller
ikke gjøre, - tenke eller ikke tenke. Kanskje
råd som overhodet ikke er i samsvar med
de tanker og ønsker, drømmer og fantasier,

de yngre selv har om sitt eget liv og sin
egen fremtid.

Jeg tror det er blitt gitt mange ukloke og
ubetenkte råd gjennom tidene, ikke minst
innenfor kirke og menighet, - råd som har
skapt avstand i stedet for nærhet, ensom-
het i stedet for fellesskap, sår i stedet for
lindring hos dem som, uten å ha bedt om
dem, fikk dem tredd ned over seg i pur
velmenthet fra den eldre generasjon av
bedrevitende mennesker.

Hvis Luther i 1529 hadde lyttet mer til
Melanchton, hadde optrådt mer medgjør-
lig og rakt frem hånden til et vennskapelig
håndtrykk med venner og beundrere som
så litt annerledes på ting, ville Europa
kanskje ikke i den grad ha blitt rammet av
konfesjonsstridigheter og blodige religions-
kriger som vi ble utsatt for.

Tenk om vi mennesker kunne lære å ha
tålmodighet og vente med å gi råd til noen
ber om det, og kanskje også på forhånd
kunne sette oss inn i hva den som spør,
har behov for eller trenger til, så kunne vi
kanskje unngå mange utilsiktede og nega-
tive virkninger, og oppleve færre unødven-
dige konflikter mellom mennesker i familie
og samfunn enn det verden har sett. Lykke
til hver enkelt av oss i eget liv. Det er best
å feie for egen dør.

Andakt

VED MAGNE SOLGAARD

“Gangdager” hadde de i gamle dager
mellom pinse og Kristi Himmelfartsdag.
Presten og bonden gikk rundt eiendom-
men, sang salmer og bad for folk og fe, for
gård og grunn. Kirken hadde et eget rituale
for denne seremonien. Nå er det redusert
til høsttakkefest. En takkegudstjeneste for
avlingen og daglig brød.

Høsttakkefesten er rettet mot landbruket,
men kunne gjerne utvides til industrien.
Vi bekjenner Gud som skaper og opprett-
holder av universet, fra evighet og til
evighet. Petroindustrien er basert på olje-
utvinning, jern- og metallindustrien er
basert på gruvedrift, energiproduksjon
er basert på vind og vann osv. Herren er
skaperkraften bak og av det hele.

For hundre år siden var Norge ett av de
fattigste landene i Europa. På Kråkerøy
satt våre forfedre og hogde gatestein som
ble solgt til Cuba. I dag er Norge et av de
rikeste landene i verden og Fredrikstad er
kåret til Norges mest attraktive by. Det er
grunn til takk og glede.

Jeg fikk en aha-opplevelse da jeg på nytt
hørte om gangdagene i våres. Riktignok
kjøper jeg all maten i butikken, men
“gangdager” kan jo praktiseres i ethvert
hjem og uavhengig av årstiden. Se deg
rundt i leiligheten eller huset. Bilder,
blomster, pyntegenstander, spisebord,
sofakrok og alt annet har en historie. Se
ut av vinduet og tenk på naboer, blomster
og trær. Det knytter seg minner til alt
vi omgir oss med. La tanken gå fritt og
minnene komme. Legg det fram for Gud
i takk og bønn. Takknemlighet, glede og
velsignelse hører sammen.

Selv om bonden ba for avlingen kom
det av og til uår. Selv om vi takker og
ber kommer vanskeligheter og lidelse.
Det vonde blir vi ikke kvitt. Jeg kjenner
mennesker som har varige, kroniske
lidelser, men ikke mister håpet og gleden
over livet. Jeg kjenner foreldre som har
mistet sine barn. Bunnløs sorg. Ingen svar,
men allikevel en visshet om at Gud er.

Guds sønn gikk lidelsens vei. Jesus levde
som menneske. Han brydde seg om de
svake, de syke, de sultne, de fattige. Selv
om han aldri gjorde noe straffbart ble han
behandlet som en forbryter og døde på et
kors. Oppstandelse og seier over døden.
Derfor er det nakne korset i kirken et
seierssymbol. Derfor kan vi frimodig takke
for Kristi seier over døden, og glede oss
over livet og alt som er rundt oss.

SOMMERLEIR ER TOPP!

RINGEEFFEKTER FRA SOMMERLEIR:

Høydepunktet i konfirmasjonstiden er sommerleir! Vi ønsker å skape gode møteplasser for ungdommer og barn der de kan bli bedre kjent med seg selv, hverandre og med Gud. Leir gir en fin ramme for å arbeide med konfirmasjonstidens temaer på en god og variert måte, derfor er en betydelig del av undervisningen lagt til leiren. Ja, det er gøy å være på leir, men det er også meningsfullt. Leir gir ringeffekter!

Ringeffekter fra sommerleiren sprer seg på to måter. For det første, får vi gode tilbakemeldinger fra fornøyde konfirmanter. Mange konfirmanter gir uttrykk for at leiren var mye bedre enn forventet og at det har bidratt til en fin og minnerik konfirmasjonstid. Her er noen kommentarer fra tidligere konfirmanter:

"Veldig morsomt, og jeg likte det (sommerleir) veldig godt. Undervisningen var utrolig bra." "Jeg synes at leiren kanskje kunne vært litt lengre....."

"Jeg synes undervisning var bra og ikke alt for kjedelig"

"Vi våknet litt for tidlig på morgenen."

"Synes det var en fantastisk opplevelse og minner som jeg vil ta med meg. Hadde gjerne gjort dette igjen."

"Har vært super koselig :-)) litt trist å reise hjem!"

"Leiren er nok sommerens høydepunkt."

"Lærte mer om meg selv og min tro."

For det andre så ønsker mange konfirmanter å dra tilbake som ungdomsledere på neste år. Hvorfor vil ungdommene tilbake? Hva er det med sommerleir som er viktig for ungdommene? Jeg spurte ungdomsledere hvorfor de er med på leir. Her får du et innblikk på hvorfor de er med som ungdomsledere:

"Jeg er på leir fordi jeg synes det var utrolig gøy i fjor. Jeg vill også bidra til å gjøre leiren bra for årets konfirmanter.»

"Grunnen til at jeg er med på leir som leder er fordi jeg ville tilbake... til leirstedet, konkurransene og skumringsstundene. Det er noe med stedet, folka og aktivitetene som er utrolig koselig. Som både konfirmand og leder føler jeg meg som en del av en gruppe. "

"Jeg er på leir fordi først og fremst blir det ikke sommer før jeg er på leir. Her er starten på hele sommerferien for meg. Detter er nå det 3.året mitt på leir og det som trekker meg tilbake er først og fremst stemning, atmosfæren og alle folkene... det å hjelpe konfirmandene med å få en uforglemmelig konfirmasjonstid slik jeg hadde. Jeg husker fortsatt den første leiren og alle de flotte inntrykkene som kom. Det er et minne for livet. "

"Alle de gode følelsene og minnene knyttet til konfirmasjonstiden er noe jeg ønsker at andre også skal få lov å kjenne på, og kanskje få et godt minne for livet. Derfor er jeg konfirmantleder. "

GUD OG SOMMERLEIR:

Selv om leir er krevende og litt slitsom så er jeg sikker på én ting - Gud bruker leir. Gang på gang har jeg opplevd at Gud og leir går hånd i hånd. Leir er et sted der Gud kan skape tro. I følge boken «Loved i praksis» fra ACTA Forlag 2009 står det skrevet: "Når man er sammen i flere dager og netter oppstår et spesielt felleskap, og opp-

levelsene fra leiren kan sitte i kroppen og hjerte i lang, lang tid." Dette er jeg enig i.

FAKTA OM ÅRETS SOMMERLEIR:

I år hadde vi totalt 127 personer på leir. Det er mange! Det var 5 av oss fra staben, 101 konfirmanter og 21 ungdomsledere. Tjellholmen var på makskapasitet og vi ble kåret til årets største leir på Tjellholmen. Jeg er stolt over er den måten vi klarte å gjennomføre denne leiren på. Takk til alle som var med i år.

Flere bilder neste side

Møte i Kråkerøy kirkeforening.

Mandag 28. august holdt menighetspedagog Hanne Holm et foredrag om hvordan og hvorfor Kråkerøy menighet nå aktivt har tatt i bruk tegn til tale i sitt barnearbeid. Hanne har jobbet med tegn til tale siden 2000 og hun er sertifisert kursholder i metoden «Ett skritt foran».

Kvelden startet med at vi fikk høre om kommunikasjon og at kjernen i kommunikasjon er å dele. Det er i dialog vi utvikler oss og det er ikke mulig å ikke kommunisere. Alle har behov for å kommunisere/uttrykke sine behov og ønsker. Alt fra å bevege en kroppsdelt i en spesiell posisjon som kan bety et nei eller et ja, til at en bruker tegn til tale for å fremme språkutviklingen. Tilhørerne fikk så en kort innføring i metoden ASK, som står for alternativ og supplerende kommunikasjon. Barn, unge og voksne som helt eller delvis mangler tale, har behov for alternative kommunikasjonsformer for å gjøre seg forstått.

Noen mennesker har behov for ASK hele livet, noen underveis hvis de mister taleevnen og noen i starten av livet til verbalspråket kommer. Det finnes mange ulike hjelpemidler innenfor ASK og vi ble introdusert for dem menigheten kommer til å bruke mest i sitt arbeid:

Bilder

Sangtavle

Tegn til tale

Når Kråkerøy menighet har valgt å bruke tegn til tale i sitt barnearbeid brukte Hanne en del tid på å forklare nærmere hva det er.

I Norge er det ulike grupper av tegnbrukere. Grovt sett kan vi dele det inn i to grupper. De som har norsk tegnspråk som ett av sine språk og de som bruker tegn til tale. I metoden tegn til tale tegnesettes nøkkelordet i setningene og en bruker talespråkets grammatikk.

Det er mange grunner til å bruke tegn til tale og Hanne nevnte bl.a. at det minsker frustrasjonen hos personen som ikke har tale, det øker personens mulighet til sosialt samspill/delaktighet, det bidrar til et positivt selvbilde og små barn klarer å kommunisere tidligere med sine omgivelser (foreldre, besteforeldre o.l.).

For barn med forsinket språkutvikling viser bruken at tegn til tale at talespråket fremmes. Barnet kan kommunisere slik til det har lært å uttale ordene. Hanne la også vekt på at det er viktig å kunne gi et redskap slik at personene kan føle seg som en del av samfunnet, bli inkludert. Hun synes det er viktig at alle mennesker skal få mulighet til å lære, utvikle og bruke språket sitt. Tilhørerne fikk også prøve seg på ulike tegn og sanger med tegn. De fikk også se hvordan man kan bruke internett/youtube til å lære seg tegn og sanger med tegn. Målet med Trosopplæring er *Gud gir -Vi deler*. Kråkerøy menighet understreker ved aktivt bruk av tegn til tale at menigheten vil at barn som bruker ASK i hverdagen skal oppleve seg inkludert når de kommer. I barne-

Steinar Ekvik (t.v) og Hanne Holm (t.h)

arbeidet kommer det fremover til å bli brukt en kombinasjon av tegn, bilder og konkreter. Alt dette til sammen tydeliggjør og gir mulighet for læring/deltakelse for barna gjennom det man ser, hører og gjør. På Krøllekveld brukes det tegnsatte sanger/fortellinger, konkreter og bilder.

Det er viktig for Hanne og staben at alle barn og unge, uavhengig av funksjonsevne og behov kan delta i kirkenes trosopplæring. Alle skal bli sett, respektert og verdsatt.

Jesus sier; «La de små barna komme til meg» (Luk.18,16), og i Kråkerøy Kirke ønsker vi at alle skal bli inkludert, slik også Jesus gjorde.

JØLSTAD
begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling Svein Åge Johansen
Hans K. Helgesen Birgit Groth

Vakttelefon 69 130 130 (24t)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no Lokaleid Begravelsesbyrå

«Lille Lene»

- EN FORTELLING OM NÅDE -
KRÅKERØY KIRKE, TIRSDAG 10.OKTOBER KL. 19.00

Velkommen til en flott og sterk kveld i Kråkerøy kirke. Da kan du få være med å oppleve fremførelsen av en forestilling som har fått svært god respons der den har blitt fremført. Det er Den Norske Kirke ved Kirkerådet som har valgt ut denne forestillingen til markeringen av reformasjonsjubileet.

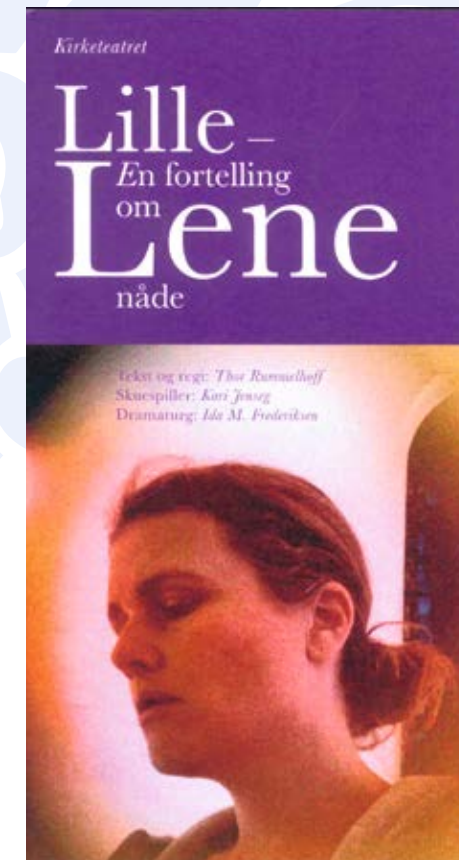
«Lille Lene» er en historie om et enkelt menneskes kamp mot autoriteter, om ansvar for eget liv, oppbrudd, tro, framtidshåp og kjærlighet.

Vi får gleden av å møte igjen vår tidligere menighetspedagog i Kråkerøy menighet, Kari Jensseg. Hun er også skuespillerutdannet fra USA og er til daglig frilansskuespiller. Stykket hun spiller er en monolog og hadde urpremiere i Østre Fredrikstad kirke tidlig i september. Stykket skal ut på kirketurné gjennom høsten. Nå får vi altså gleden av å oppleve dette i vår

egen kirke her på Kråkerøy. Beregnet aldersgruppe er fra 16 år oppover til voksen alder.

Det er dramatiker og regissør Thor Rommelhoff i Kirketeateret som har engasjert skuespiller Kari Jensseg i rollen som Lille Lene.

Billettprisen er kr. 200,- og salg foregår i menighetskontorets åpningstider fra 2.oktober, eller det kan betales ved kirkedøren før forestillingen fra kl. 18.30. Dørene lukkes presis kl. 19.00 av hensyn til fremførelsen.

Etter forestillingen inviteres alle til en kopp kaffe på menighetscenteret og til en samtale om stykket. Da håper vi mange har anledning til å komme og oppleve en flott kveld sammen i Kråkerøy kirke.

Ny misjonsavtale mellom Kråkerøy menighet og Normisjon

Under kirkekaffen søndag 10. september ble den nye misjonsavtalen mellom Kråkerøy Menighet og Normisjon undertegnet av Torill Bredeg, på vegne av Normisjon, og daglig leder i Kråkerøy Menighet, Linda Gjemsø.

Arbeidet skal fremdeles rettes mot Mali. Det vil være to kirkeofringer i året og forbønn for Mali når vi er samlet til gudstjeneste.

Misjonshjørnet er på oppslagstavla, i yttergangen til menighetscenteret. Der vil informasjon om Mali bli hengt opp etter hvert som nyhetsbrevne kommer til menighetskontoret.

Linda Gjemsø, daglig leder i Kråkerøy Menighet (t.v) og Torill Bredeg, Normisjon (t.h)

Da reformasjonen kom til Norge.

Vi har skrevet noen artikler om Reformasjonen i anledning reformasjonsjubileet i 2017. Når vi også tenker på å skrive litt om hvordan og når reformasjonen kom til Norge, vårt eget land, kan vi ikke si at det er 500 år siden det skjedde, siden året var 1537, og det er 20 år til. Men likevel synes vi det kan være på sin plass å skrive litt også om reformasjonen i vårt eget land og folk.

I sin bok "Da reformasjonen kom til Norge", refererer professor Steinar Imsen til den danske kirkehistoriker Johannes Oskar Andersen, som i Kirkeleksikon for Norden skrev følgende: "Reformasjonen i Norge frembyder liten interesse, da den blev folket paatvunget ved Statsmagtens indgripen, uagtet der saa godt som intet spor av evangelisk vækkelse gik forud."

Professor Tarald Rasmussen hevder i kapitlet "Reformasjonsårhundret" i boka Norsk Kirkehistorie, at "Reformasjonen kom brått og uformidlet til Norge." Videre skriver han "Sett under ett var reformasjonen i Norge ingen bevegelse båret fram av et folkelig krav om kirkelige reformer." Rasmussen legger også til at mens reformasjonen både Tyskland og Danmark var preget av nasjonale strømninger og gjorde landene mer selvstendige, fikk reformasjonen nærmest motsatt virkning i Norge. Vi hadde en langt større frihet for kirken under Roma, enn vi fikk under Kristian 3. i 1536, hvor Norge, uten å bli spurt, ble lagt inn som en del av Danmark, på linje med Slesvig..

Vi kan også legge til at professor Bernt T. Oftestad i anledning reformasjonsjubileet har gått ut med en artikkel hvor han høylydt krever at det nå må sies med klare ord at reformasjonen ble påført Norge ved tvang, og at det var en blodig voldshandling mot det norske folk på 1500-tallet.

Ettersom det verken var noen folkebevegelse eller nasjonale strømninger i folket vårt som ønsket reformer i det religiøse liv, hva var det da som drev reformasjonen fram i vårt land? Det var rett og slett et kongelig vedtak i det danske Riksråd, like etter at Kong Kristian 3. gikk seirende ut av borgerkrigen i Danmark. For å få et bilde av hva som foregikk på det politiske plan den gangen, vil vi først gi en skisse.

De tre danske konger som regjerte i Danmark-Norge fra 1513 til 1559, i den perioden hvor reformasjonen ble innført i Norge, var Kong Kristian 2., Kong Fredrik 1. Og Kong Kristian 3. Kristian 2. var sønn av Kong Hans, som døde i 1513. Helt fra 1506 var hertug Kristian farens utsendte regent i Norge. Han hadde sannsynligvis lest Machiavellis "Fyrsten" og lært av den, for han gikk hardhendt og skruppelløst frem for å få sin vilje gjennomført. Han hadde samme politiske oppfatning som sin far, og ønsket å styrke kongens makt på bekostning av høyadelen og den geistlige stand, mens han støttet seg på borgerskapet. Det var ganske vanlig at fyrstene på den tid tenkte slik. Siden ildvåpnene kom i bruk, trengte de ikke lenger adelens store rytteravdelinger, men kunne engasjere vanlige folk til å håndtere de farlige ildvåpnene. Dette førte naturligvis til misnøye og motstand. Men hertug Kristian sto steilt på den linje han trodde på.

I 1509, møtte han sin skjebne i en ung kvinne av folket som het Dyveke. Hennes mor Sigbrit Willums gjorde straks avtale med hertug Kristian, som dermed fikk moren med på kjøpet. Men han måtte jo ha en dronning hvis han skulle få tronfølgere av kongelig blod. Han fikk derfor avtale med en yngre søster av erkehertug Karl, som i 1519 ble Keiser Karl 5. om at Elisabeth (Isabella) skulle bli hans brud. Riktignok krevdes det at Kristian måtte sende bort Dyveke, men det nektet han. I 1513 ble han Kong Kristian 2. da Kong Hans døde. Men det endret ikke hans harde linje. I 1517 skjedde imidlertid det katastrofale for Kongen, at Dyveke døde. Det ble skumlet om at hun hadde spist en kurv med forgiftede kirsebær, som hun hadde fått av adelsmannen Torben Oxe. Kong Kristian 2. trodde at Torben Oxe hadde kommet henne for nær, og sørget for at han ble drept. Men nå satt han tilbake med Sigbrit Willums, Dyvekes mor, som ble hans nære medarbeider.

Det kan se ut som Dyvekes død førte til at Kongen ble mer grusom og hensynsløs enn før, og det kom meget klart til uttrykk i "Det Stockholmske blodbad" i 1520, hvor han, bare dager etter å ha blitt kronet som Konge i Sverige av sin venn erkebiskop Gustav Trolle, kaldblodig hugget ned 80 adelsmenn av Sten Stures tilhengere, hvor i blant 2 biskoper. Etter det fikk han navnet Tyrannkongen. I 1522 sendte han ut nye lover, som favoriser-

te borgerskapet og gikk ut over høyadel og geistligheten. Det førte til et opprør. Opprørerne tilbød hans onkel, hertug Fredrik i Slesvig, å bli konge, noe han sa ja til.

Kristian og hans familie ble fordrevet i 1523. Kong Fredrik 1. måtte skrive under på en håndfestning (avtale) hvor han lovte å forby "Lutheriet", men det var lettere sagt enn gjort. Hans sønn, hertug Kristian, som hadde fått Haderslev amt og Tørning len sør i Danmark til eget underhold i 1525, innførte den nye troen der. Dessuten ble hans datter Dorothea, gift med en prøyssisk fyrste som var luthersk. Han holdt også sin hånd over Hans Tausen, en luthersk predikant, som fikk vernebrev av Kong Fredrik 1. Etter 10 år på tronen døde Fredrik 1. Men det danske Riksråd var ikke klare for å utnevne hans eldste sønn hertug Kristian til konge. De ville vente og høre hva det norske Riksråd også mente, ble det hevdet. I det tomrom som oppsto da, utviklet seg en borgerkrig i Danmark.

På den tid satt den tidligere Kong Kristian 2. som livstidsfange på Sønderborg slott. Det partiet som ville ha ham til konge, og som kaltes det østdanske parti, med København og Malmø i spissen, ble ledet av grev Kristoffer av Oldenburg, som var gift med Kristians datter. Derfor kalles denne borgerkrigen for "Grevens feide". På den andre siden samlet høyadelen på Jylland og i Slesvig seg og ville ha hertug Kristian, Fredriks sønn, til konge. Han hadde også en yngre bror som het Hans, og som noen gjerne ville ha som konge, men til slutt ble det til at de samlet seg om hertug Kristian. Dermed var borgerkrigen et faktum. I Norge kunne de ikke bestemme noen ting.

Erkebiskop Olav Engelbrektson var tilhenger av den fengslede Kristian 2. som han trodde var katolsk, siden keiser Karl 5. var hans svoger. I 1536 seiret hertug Kristian etter å ha beleiret København i lang tid. Han ble konge som Kristian 3. Han gikk straks i gang med reformasjonen. I sin håndfestning gjorde han det helt klart at den

evangelisk-lutherske tro skal være statens religion. Han fengslet alle biskopene og tok fra dem all eiendom, som han la under Kronen. I håndfestningen slo Kongen fast at Norge skulle innlemmes i det danske kongerike, som en del av Danmark, uten at noen i Norge ble konsultert. Han hevdet at det norske riksråd hadde sveket unionen med Danmark ved to anledninger, og la hovedskylden på erkebiskop Olav Engelbrektson.

I 1537 kom kirkeordinansen, riktignok på latin, mens den kom på dansk i 1539. Den er skrevet i samråd med Johannes Bugenhagen, som hadde skrevet kirkeordinanser for flere andre. Den består av fem deler:

- 1) Læren,
- 2) Gudstjeneste og liturgi,
- 3) Undervisning og skole,
- 4) Fattigomsorg og sosialt ansvar, og
- 5) De kirkelig ansatte, deres arbeid, lønn med mer.

På slutten var det føyet til et lite kapittel om Norge. Kongen gir uttrykk for at han vil komme til Norge selv og lage en egen kirkeordinans. Men han rakk aldri å komme hit. Vi fikk vår egen kirkeordinans først i 1607 under Kristian 4., hans barnebarn.

I april 1537 skjønte erkebiskop Olav Engelbrektson at spillet var tapt, siden han hadde satset alt på Kristian 2. som tapte borgerkrigen. Han flyktet med sitt arkiv og alt han fikk tak i, og på veien ranet han også Austråt. Allerede i februar 1538 døde han. Nå lå alt til rette for å innføre reformasjonen i Norge. Det var jo ingen å forhandle med. Riksrådet var satt ut av spill, og erkebiskopen og biskopene var jo forrædere, som man ikke forhandler med.

Kong Kristian 3. hadde gjennom kirkeordinansen gjort konge og stat til øverste kirkelige myndighet, og det første han gjorde var å sørge for nye superintendenter i de norske bispedømmer. De var nå blitt stats-tjenestemenn og all forbindelse til romerkirken var kuttet. Den første superintendenten var Geble Pedersøn i Bergen. Det var jo det eneste området hvor Lutherdommen var forkynt i Norge, med utgangspunkt i miljøet

fra Lubeck på Bryggen. I Oslo, som ble slått sammen med Hamar, ble Hans Rev superintendent, og han hadde tidligere vært katolsk biskop i Oslo. Spesielt i Nidaros ville Kristian 3. være forsiktig, siden det hadde vært erkebispede der, og domkapitlet der fremdeles var sterkt. Først i 1546 ble Thorbjørn Bratt valgt som superintendent der. Kongen styrte hele prosessen.

Av fremtredende superintendenter i reformasjonsårhundret må vi nevne Jørgen Eriksson i Stavanger og Jens Nilsson i Oslo/Hamar. Dessuten Lensherren Kristian Friis i Nidaros som sørget for generalvisitas i hele sitt store bispedømme. Deres etterlatte visitasberetninger gir et godt bilde av situasjonen på 1500-tallet. Med ny kirkeledelse og med visitaser og synodemøter skulle det norske folk nå læres opp i den nye tro. Som vi ser, er det helt riktig at reformasjonen i Norge ble gjennomført ved tvang.

Men en ting er å vedta en kirkeordning, noe helt annet er å oppdra et folk til en ny tro. Det skulle ta lang tid. I Danmark var det mange prester som ble spurt om å komme til Norge, men det torde de ikke, fordi det gikk rykter om at i Norge ble prestene slått ihjel. Men det er en annen sak, som det vil føre for langt å skrive om her.

GI EN MIDDAG I MÅNEDEN
og et godt sted å spise til folk i gatemiljøene i din by

SEND SMS
MIDDAG
TIL 2490
(40,- per måned)

KIRKENS
BYMISJON

www.bymisjon.no

Fireåringene fikk sin kirkebok!

Søndag 24. september var fireåringene innbudt til kirken. De kom med familiene sine. Noen hadde også med seg kosedyr. I kirken fikk de møte Kristine som også har et kjæledyr. Han heter Kristian og er en frosk.

-Det fine med sånne venner er at du kan fortelle dem alt, sa Kristine.

Presten, som heter Ole, fortalte at han også har en venn som han kan fortelle alt til. Han heter *Jesus Kristus*. Så navnet hans minner litt om *Kristine* og *Kristian*. Det er godt for både små og store å ha en slik venn.

Det ble sunget både nye og gamle sanger under gudstjenesten. Spesielt salmen *Måne og sol* var det tydelig at mange av barna hadde øvd seg mye på!

Det ble servert kirkesaft på menighetssenteret. Helt til slutt var det skattejakt i kirken. Barna lette både ved døpefonten, på galleriet, på prekestolen og ved alteret. Til slutt fant de skattkisten, men hvor den var gjemt, får jeg ikke avsløre.

August og mor klar til gudstjeneste.

Også kosedyrene til fireåringene hadde fått innbydelse til gudstjeneste.

Bilde over: Prekestolen var pyntet til høsttakkefest

Bilde til venstre: Hanne viser oss hvordan bevegelsene til sangene skal gjøres.

Barn i prosesjon inn i kirken med blomster, frukt og grønnsaker.

Hva er nå et alter? Hva foregår der?

Bekjentgjørelser.

Det Norske Misjonsselskap kommer med sin årlige messe til **Kråkerøy bedehus, Fredheim**, på Lunde, **torsdag 2. november.**

Messen åpner kl.17.00.

Salg av varer fra samarbeidsland, lys, julekort, kalendere o.a. Fra inspirasjon bøker, småkaker, syltetøy, forklær, sokker, julepynt o.a. som er levert til messen.

Basarbord - lokalutlodning og åresalg.

Kl.18.30 andakt ved Unni Holm Olsen, sang av Kirkekoret og Unn Birgitte Van der Hagen. Det serveres kaffe og kaker. Hjertelig velkommen!

Kråkerøy bedehus Fredheim på Lunde.

125 år er gått siden det eneste bedehuset som fortsatt er i bruk på øya vår, ble bygd. Mange er glade og takknemlige for huset og hva det har betydd gjennom årene.

Vi inviterer til husfest, søndag 15.oktober kl.18.00.

Irene Wenaas Holte taler. Unn Birgitte Van der Hagen synger.

Glimt fra bedehusets historie. Bevertning. Vi ber om en gave til huset. Hjertelig velkommen!

Vil du støtte Kirkens Bymisjon og har behov for våre tjenester til:

- Rydding av hus, leilighet, garasje, lager eller byggeplasser
- Hagearbeid og beskjæring/trefelling
- Vedlikeholdsoppgaver eller rengjøring
- Bortkjøring av avfall
- Flyttejobb

Vær vennlig å ta kontakt med vår avdelingsleder i "Jobb Fredrikstad": Eyolf Blom | 45 97 44 39 | jeb@bymisjon.no

"Å leve med en kronisk sykdom"
Vi tilbyr informasjon om psoriasis, andre hudsykdommer og psoriasis artritt. Ønskes ytterligere informasjon, kontakt en av våre tillitsvalgte i PEF Fredrikstad.

Leif Jørgensen tlf. 955 59 389
leif.joerg@gmail.com
Liv Skovdahl tlf. 481 86 232
liv.skovdahl@pefnorge.no

FONUS

BEGRAVELSESBYRÅ

GRAVSTENER

Fredrikstad - Moss - Råde - Rygge - Sarpsborg

Telefon 03024 - fonus.no

Krøllekveld

Fredag 25 august var første Krøllekveld denne høsten og det var 21 spente 1-3 åringar som møtte opp sammen med foreldre sine. Barna fikk servert pølser når de kom og store og små fikk pratet litt sammen.

Resten av kvelden hadde vi en liten sangstund, og nytt for i år er at vi bruker tegn til tale når vi synger. Barna fikk også høre bibelfortellingen om «Sauen som ble borte». Mot slutten av kvelden hadde vi en formingsaktivitet. Denne sauene skal vi senere pynte kirken med. Det ble mange flotte sauer.

BOKSALG!

Høsten er lesetid! Vi fortsetter med det lille bokbordet vårt. Det kommer stadig nye bøker og de er ofte fra de siste årene. Vår bokglade daglige leder skriver omtaler på alle bøker hun har lest – så kan du vite litt mer om hva du får. Og prisen er fremdeles kr 20,- pr bok!

Takk og viktig informasjon fra gravlundsformann Kjell Brevik

TAKK:

Først vil jeg få takke mine tre sesongarbeidere som har vært på Kråkerøy kirkegård i sommer. Mange har sikkert truffet på dem i den tiden de har vært her. De har gjort en fantastisk jobb og har lagt sjelen sin i at alt skal være pent her. Uten gode medarbeidere er det vanskelig å holde orden i den travleste tiden på året. Jeg ønsker dem velkommen tilbake til en ny hektisk tid neste vår og sommer.

INFORMASJON:

Jeg vil også informere om at vi nå i høst og vinter står foran en restaureringsperiode i kapellet. Det skal totalrenoveres innvendig. Det blir nye gulv, nytt varmesystem og en del malearbeider. Når arbeidene settes i gang vil kirken, i de aller fleste tilfelle, bli brukt til gravferder så lenge det ikke kommer i konflikt med andre aktiviteter i kirken.

Med vennlig hilsen fra Kjell Brevik

KIRKEN ER ÅPEN lørdag før Alle Helgensdag!

Lørdag før Alle Helgensdag er det mange som kommer til gravlunden vår for å se til gravene. I den anledningen har menighetsrådet besluttet at vi holder kirken åpen på **lørdag 4. november fra kl. 13.00-16.00**. Da vil det spilles dempet musikk og det vil være anledning til å tenne et lys for de som ønsker det og sette seg noen minutter ned i stillhet.

Så er alle selvsagt velkommen til Alle Helgensgudstjeneste søndag 5. november kl. 11.00

Julemesse!

Årets julemesse går av stabelen på menighetscenteret den 18.11.17 og vi åpner kl 11.00. Mye fint å få kjøpt – håndarbeid, kaker mm. Kafé med julegrøt, kaffe, saft og kaker. Kl 14.30 er det trekning av forhåndsolgte lodder. Velkommen!

Dette er et arrangement der inntekten går til Kråkerøy menighet!

Hilsen oss i Kirkeringen

Tween Time

Nå når høsten står for døren er det tid for Tween Time igjen. Det var en flott gjeng som kom til Menighetscenteret fredag 25. august.

Det ble en kveld fylt med leker, deilig mat, formingsaktivitet og kvelden ble avsluttet i kirken med skumrings.

HER FOR deg

 Ellen	 Ulf	
 Cathrine	 Bjørnar	
 Terje	 David	 Jarle

Borge Begravelsesbyrå
Ellen Margareth Bye
Tlf. 69 34 53 35
Biveien 21, 1658 Torp
emargarb@online.no

Fredrikstad Begravelsesbyrå
Nemmet Johansen Etabl. 1885
Telefon hele døgnet: 69 31 30 62
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
www.fredrikstadbeg.no
E-post: post@fredrikstadbeg.no

2017 **LysVåken**

Velkommen til Adventsnatt i kirken

Du som er 11 år i år inviteres til **LysVåken** med overnatting i Kråkerøy kirke 2.- 3. desember 2017. Dette er noe du kan glede deg til!

Påmelding fra 05.11.17
Mer informasjon på www.kirken.no/krakeroy

STØRST AV ALT

DEN NORSKE KIRKE

Slekters gang 3/17

DØPTE

04.06.17
Alva Fjeld-Larsen
Live Mølnvik Nordgård

18.06.17
Anine Engen
Sunniva Isabelle Nærvik Lyngmo
Ludvig Christian Skjerve Eriksrud

16..07.17
Markus Alexander Bergstrøm

13.08.17
Iben Marie Solberg Brovold
Emmy Marie Hermansen
Sverre Martinsen
Snorre Torgan Engebretsen
Haakon Gondrosen

20.08.17
Philippa Louise Skjønsberg
Tilda Østlid-Hansen

27.08.17
Martine Nordhaug-Gidske
Elida Riise Martinsen
Johannes Riise Martinsen

10.09.17
Malin Bratvold Schei
Hedda Helene Gundrosen

VIGDE

Morten Andre Arefjord og Therese Severinsen
Cathrine Smaavik og Petter Smaavik
Therese Ebbesvik Nilsen og Jens Erling Bjørck
Caroline Holt og Jonas Thinggaard Haglund
Lucinda Benita Nordli og Christian Pedersen
Kristine Karlsen og Sigmund Våtevik Tiller

DØDE

Rigmor Ness	1931
Anna Marie johannessen	1921
Lilly Elisabeth Arntsen	1929
Marta Kristiansen	1931
Elsie Marie Gulliksen	1938
Reidun Marie Bilet	1934
Unni Synnøve Johannesen	1942
Lisbeth Lunde	1946
Sonja May Bjonnes	1932
Lillian Stenbekk Martinsen	1925
Mary Helen Røed	1930
Marit Irene Eriksen	1948
Anne Marie Pedersen	1936
Hans Petter Huth	1941
Knut Kristiansen	1923
Roar Tindlund	1943
Kai Moritz Larsen	1945
Johnny Thorbjørn Johannessen	1936
Frank Gobakken	1947
Sigurd Rossver Fallang	1929
Knut Werner-Larsen	1926
Erling Otto Riis	1923

Velkommen til Kråkerøy kirke!

Gudstjenester i tiden framover
- Alle begynner kl. 11:00, hvis intet annet står -

24.09.17	16. søndag i treenighetstiden	Høsttakkefest 4 årsbok Hauglum og Holm
01.10.17	17. søndag i treenighetstiden	Ekvik Dåp og nattverd
08.10.17	18. søndag i treenighetstiden	Hauglum Dåp og nattverd
15.10.17	19. søndag i treenighetstiden	Hauglum Nattverd
22.10.17	20. søndag i treenighetstiden	Ekvik Dåp og nattverd Kirkekaffe
29.10.17	Bots- og bønnedagen	Fellesgudstjeneste i Domkirken
05.11.17	Allehelgensdag	Ekvik Nattverd
12.11.17	23. søndag i treenighetstiden	Ekvik Dåp Kirkekaffe
19.11.17	24. søndag i treenighetstiden	Hauglum Dåp og nattverd
26.11.17	Domssøndag - Kristi kongedag	Ekvik Nattverd
03.12.17	1. søndag i advent	Hauglum Peattie LYS VÅKEN Kirkekaffe
10.12.17	2. søndag i advent	Hauglum Dåp og nattverd
17.12.17 17:00	3. søndag i advent	Vi synger julen inn Kirkekaffe
24.12.17 11:00	4. søndag i advent - julaften	Solliheimen Hauglum
24.12.17 14:00	4. søndag i advent - julaften	Hauglum
24.12.17 16:00	4. søndag i advent - julaften	Hauglum
25.12.17 12:00	Juledag	Ekvik Nattverd Kirkekoret

**INSTALLATØREN
GRUPPEN®**
www.installatoren.as - tlf. 4000 21 22

KH
advokat Kenneth Hansen
Tlf 69 300 100
post@dinadvokatpartner.no
Glemmengata 55, Fredrikstad

- § Familie- og arverett
- § Barn og foreldre
- § Advokatmekling
- § Alminnelig praksis
- § Barnevern
- § Trygd

-Sjekk ut saken-

Mat til hverdag og fest!

Org.nr.: NO 892 533 822 MVA
Besøksadresse:
K. G. MELDAHLSVEI 9
1670 KRÅKERØY
Hjemmeside og e-post:
www.delcatas.no
tw@delcatas.no
TLF: 69330933

Jotne
JOTNE EIENDOM
KONTORER - LAGER - Utleie
FOR NÆRMERE INFORMASJON: CATO NYGREN
Tlf 69 33 28 00 - 917 66 513

Gravstener, og andre produkter i sten - lokalprodusert

JM JOHANSEN
MONUMENTHUGGERI AS
Skjobergv. 206, 1743 Klavestadhaugen. Tlf. 69 16 36 33
Ring oss, vi sender katalog. Hjemmeside: www.johansenmonument.no

Anne's
BEGRAVELSESBYRÅ
Morten Stenbock Pedersen
Kirkegaten 28 - 1632 Gamle Fredrikstad
Tlf. 69 32 02 30

BODAHL JOHANSEN AS
BILGJØMMERVERKSTED
Tlf: 4000 2309 valg 1

NEN
NEN PRODUKTER AS
Telefax 69 35 32 82
Telefon 400 01 260
Produksjon av juice og nektar.

Kaker & bakervarer til alle anledninger!

Barnedåp
Konfirmasjon
Jubileum
Bryllup
Minnestund
Fødselsdag

Butterfly
BAKERI OG KONDITORI
Avd. Kråkerøy tlf. 69 34 85 10 • www.butterfly-bakeri.no

Bestill Løkenbunaden NÅ – vi kan levere på kort tid!

Kjøp den originale LØKENBUNADEN
OBS
Løkenbunaden leveres også i hvit. Den klodde herrebunaden kan vi også levere omgående.

Liers Husflid
Nygaardsgt. 49-51, 1606 Fredrikstad
Tlf. 69 31 67 06 - 69 31 63 30
www.liershusflid.no - loekenbunad.no
post@liershusflid.no

JACKON
ISOLASJON
- lette løsninger for et bedre klima!

Produsent av
plastisolasjonsprodukter til
byggebransjen og industrien.

Jackon AS, Postboks 1410, 1602 Fr.stad
tel: 69 36 33 00 www.jackon.no

Alt innen catering, Snitter, Koldtbord, selskaper, minnestunder

Kontakt oss på tlf 69 32 62 50 eller mob 977 85 487 for en hyggelig prat.

Se vår hjemmeside www.torgetslille.no eller facebook: www.facebook.com/torgetslille
E-post post@torgetslille.no
Adresse: Gressvik torg 16 1621 Gressvik

VIVO BOKHANDEL
– en verdibasert bokhandel
tlf: 69 15 14 69
epost: torp@vivobokhandel.no
Velkommen til handel med mening!

BORGE RØR A/S
VVS - Industri
Kjølberggt. 9 1653 Sellebakk

- BYGG
- BOLIG
- ANLEGG
- SERVICE
- INDUSTRI

Mange satser på Borge Rør A/S som sin samarbeidspartner.
Sats på kvalitet og fagarbeider til avtalt pris

Vil du ha mer informasjon er du velkommen til å ringe
Tlf 69 35 40 40
Telefax 69 35 40 41 E-post: firmapost@borgeror.no

Bestill monument til gravstedet!

- Oppussing og fornying av gamle stener
- Inskripsjoner
- Stor utstilling
- Undersøk våre priser

Man.-fre. kl. 07.00-16.00. Tors. kl. 07.00-18.00. Lør. kl. 10.00-13.00
SKÅRA STENINDUSTRI A/S
ONSØY - TLF. 69 39 46 40
Besøk oss - Hjemmebesøk - Utsendelse av brosjyre

FREDRIKSTAD ATTFØRINGSSENTER
en virksomhet i Stiftelsen Blå Kors Fredrikstad

Velkommen til en god handel hos

Vi har stort behov for møbler, hvitevarer o.a. til Tante Blå gjenbruk
Henv.: 69 30 18 10 / gjenbruk@blakors.no

I tillegg tilbyr vi:

- Rydding/bortkjøring av dødsbo/Vaske og maleoppdrag/
- Hage- og skogsrydding
Henv.: 69 30 18 10 / 90 63 71 80
- Bipleie – alt fra utvendig vask til lakkrens. Dekkskift.
Henv.: 69 30 18 10

Tannlege Unni Døhlen Opsahl
Storgaten 4, inng. Nygaardsplassen, 1607 Fredrikstad
www.leveringavsmil.no
Tlf: 69 300 800
VELKOMMEN!

TRENGER DU NOEN Å SNAKKE MED?

Noen som ringer tenker på å ta sitt eget liv, andre er usikre, ensomme eller redde. Noen trenger bare å slå av en prat. Ring eller skriv. Vi er her. Alltid. kirkens-sos.no

SOS 22.40.00.40
SOS CHAT
SOS MELDING
KIRKENS SOS

HAUGETUN CATERING AS

Mat til hverdag og fest
Vi garanterer topp kvalitet på våre snitter, koldtbord, koldttallerkner, tapas, kaker og varmretter. Vi bringer gjerne!

Tlf 69 36 27 50
E-post: catering@haugetun.no
Hjemmeside: www.haugetuncatering.no
Adresse: Haugetunvn 3. 1667 Rolvsøy

Ønsker du å annonsere i Kråkerøy Menighetsblad?

For mer info, ta kontakt med Linda Gjemsø
Tlf. 69 95 98 31
E-post: ligj@fredrikstad.kirken.no

Til deg som er/blir 8 år

**Du er herved invitert
til tårnagenthelg fredag
10.november og gudstjeneste
søndag 12. november.
Vi skal utforske kirken og
barna skal i løpet av freda**

gen løse oppdrag og mysterier.

For mere informasjon og påmelding se;

www.kirken.no/krakeroy.

DEN NORSKE KIRKE

STØRST AV ALT